

Bibliografie

1. Nacu A.G., Emilia Boşneaga, Eugenia Calenici – Dinamica sindromului psihoorganic la participanții lichidării avariei la stația atomică Cernobîl. Anale Științifice a USMF „Nicolae Testemițanu”, vol. III, 2000, pag. 365-368.
2. Наку А.Г., Емилия Бошнеага с соавтр. Динамика пароксизмальных состояний у ликвидаторов аварии на ЧАЭС. – Cercetări radiologice în Republica Moldova, 2000, p.107.
3. Нягу А.И., Логановский К.Н. Нейропсихические эффекты ионизирующих излучений // Монография, Киев, 1998.
4. Нягу А.И., Логановский К.Н., Юрьевы К.Д., Задоренко Л.Л. Психофизические последствия обучения // Международный журнал радиационной медицины, 1999, N2, С. 3-24.
5. Антипчук Е.Ю. Нарушение высших корковых функций у лиц, облученных в результате аварии на ЧАЭС// Международный журнал радиационной медицины, 2001, N2, С. 153-154.
6. Будягов Т., Гусуенов Э., Гасанова О. Психическое здоровье пострадавших вследствие аварии на ЧАЭС// Международный журнал радиационной медицины, 2001, N2, С. 168-169.
7. Панченко О.А., Пугач Е.А. Психосоматическое расстройство у участников ликвидации аварии на ЧАЭС// Международный журнал радиационной медицины, 2001, N2, С. 233-264
8. Холодова Н.Б., Жаворонков Л.А., Рыжов Б.Н. Когнитивные расстройства как проявление ускоренного старения организма в отдаленные сроки после облучения малыми дозами. Экологическая антропология. Минск, 2007, С. 111-112.

FACTORII DE RISC CE CONTRIBUIE LA PROVOCAREA ELEVILOR SPRE CONSUMAREA SUBSTANȚELOR PSIHOACTIVE

**Svetlana Condratiuc, Mircea Revenco, Larisa Spinei, Anatol Nacu,
Valentin Oprea, Inga Deliv**

Laboratorul de Narcologie pe lângă Catedra de Psihiatrie și Narcologie, FPM
USMF „Nicolae Testemițanu”

Summary

Risk factors peculiarities in promoting the involvement of psychoactive substances among adolescents

A method of anonymous investigation has been carried out in 2061 teenagers between 12-17 from different schools and lyceums in the Republic of Moldova.

The prevalence of the psychoactive substance use in teens in the Republic of Moldova and the information that refers to the main causes of alcohol tobacco and drugs consumption have been collected.

Rezumat

Folosită metoda de anchetare anonimă la 2061 adolescenți, vârsta 12-17 ani din 31 școli și licee din Republica Moldova.

A fost efectuată prevalența consumului de substanțe psihoactive în mediul adolescenților din Republica și colectată informație ce ține de motivele principale ale inițierii consumului de alcool, tutun și droguri în rândurile tineretului studios din acest teritoriu.

Actualitate temeii

Problema accelerării răspândirii utilizării narcoticelor și altor substanțe psihoactive (SPA) printre diverse grupe de populație îndeosebi printre tineret, atrage atenția cercetătorilor din întreaga lume (3, 4, 5, 12). În scop de studiere a acestora în narcologie în ultima vreme, de rând cu metodele epidemiologice tradiționale tot mai pe larg se utilizează cercetările clinico-epidemiologice (6, 7, 11). Concomitent, există și necesitatea strictă de a optimiza atât programele profilactice, cât și cele curative, ținând cont că situația narcologică este neuniformă, deoarece are diverse tendințe dinamice și necesită analiză cauzală sistematică (9).

În literatură științifică atenție deosebită se acordă specificului de utilizarea a narcoticelor de către abiturienți și tineret (1, 13, 14). Îngrijorarea față de utilizarea narcoticelor și alcoolului de către tineret se bazează, nu doar pe pericolul potențial pentru sănătatea socială, ci și pe comportamentul antisocial și pe criminalitate, de aceea studiul răspândirii abuzului de substanțe narcotice printre tineret ocupă un loc important în structura evaluării situației narcologice. Cel mai des pentru evaluarea utilizării de către tineret a alcoolului și narcoticelor se folosesc cercetările asupra contingentelor de elevi (2, 8, 10).

Studiul elevilor în calitate de subgrupă a populației au priorități esențiale în formă de ușurință a creării alegerilor extinse, mediocritatea comportamentului, simplitatea asigurării anonimității și posibilității examinării contingentului, pentru reprezentanții cărora este caracteristică înaltă posibilitate în inițierea utilizării diverselor substanțe psihoactive.

Obiectivele cercetării constau în studierea factorilor de risc ce contribuie la provocarea elevilor spre utilizarea substanțelor psihoactive.

Materiale și metode

În calitate de obiect de studiu au servit elevii claselor a VI-a XII-a cu vârstă de 12-17 ani ai școlilor de învățământ mediu general (școlilor, liceelor, gimnaziilor) din municipiile Chișinău (1103 adolescenți) și Bălți (958 adolescenți). Conform criteriilor (3 întrebări amplasate în diverse părți ale anchetei în care adolescenții au fost rugați să comunice dacă au „gustat” vre-odată drogurile, să indice vârsta primei probe de SPA precum și drogul folosit pentru prima probă) a fost evidențiată o grupă de adolescenți în număr de 315 persoane (15,3% din numărul total de chestionați) (Chișinău – 176 de persoane – 16,1%, Bălți – 139 de persoane – 14,5%), care au ales 2 răspunsuri pozitive din 3 propuse. Această grupă de adolescenți noi am însemnat-o ca „cei care au încercat substanțe narcotice” spre deosebire de alți elevi (2061 de persoane sau 84,7% din numărul total de persoane chestionate), „cei care n-au încercat SPA” sau care în general n-au comunicat despre proba de SPA sau au indicat acest fapt doar într-o întrebare din anchetă. Adolescenții „care au încercat substanțe narcotice” au constituit lotul de studiu (de bază), adolescenții „care n-au încercat substanțe narcotice” au constituit lotul martor.

Rezultatele obținute și discuții

În structura de vârstă a adolescenților care au încercat SPA poate fi evidențiată vârsta de 14 ani, începând cu care o cotă tot mai mare de elevi este antrenată în consumul SPA ($\chi^2=75,1$; $p<0,001$). Vârsta medie a adolescenților din lotul de bază este $16,2\pm 0,3$ ani, vârsta medie a elevilor din lotul martor constituie $14,5\pm 0,4$ ani. Analiza comparativă a indicii de vârstă a demonstrat diferență statistic semnificativă ($p<0,001$).

Au fost puse în evidență deosebirile veridice conform multor parametri ai grupelor comparate. Printre elevii care au încercat substanțe narcotice sunt de 1,6 ori mai puțini cu însușirea la învățătură bună decât printre cei ce nu au încercat SPA (lotul de bază: 23,2%; lotul martor: 37,2%) și de 1,9 ori mai mulți elevi cu însușirea nesatisfăcătoare în lotul de bază (11,7%) comparativ cu lotul martor (6,1%) ($\chi^2 = 29,39$; $p < 0,001$). Printre părinții adolescenților din lotul de bază, sunt mai multe mame – în 43,3% din cazuri ($\chi^2 = 26,7$; $p < 0,001$) și tați – în 40,6% din cazuri ($\chi^2 = 15,29$; $p < 0,01$) cu studii superioare.

Conform datelor chestionării, 2/3 dintre elevii anchetați locuiesc în familii cu bunăstare materială medie. Adolescenții care au încercat droguri de 1,7 ori mai des sunt educați în familie nivelul de viață al căreia este evaluat drept nesatisfăcător (7,3% contra 3,9%) și 1,3 ori mai rar în familii cu stare materială bună (17,1% contra 21,4%) ($\chi^2 = 9,03$; $p < 0,05$).

Elevii din lotul de bază (18,4%) de 2,1 ori mai frecvent se află în relații satisfăcătoare cu părinții comparativ cu elevii lotului martor (8,8%) și de 1,8 ori mai rar în relațiile consemnate drept „foarte bune” (24,1% contra 42,4%) ($\chi^2 = 50,69$; $p < 0,001$). Circa jumătate dintre adolescenții sunt în bune relații cu părinții săi (lotul de bază: 56,5%; lotul martor: 48,1%). Nu sunt satisfăcuți de relațiile sale cu părinții 1,0% dintre adolescenți ai grupei de bază și 0,7% dintre adolescenți ai grupei martor.

Analiza întrebării despre faptul dacă știu părinții cu ce se ocupă copiii lor în timpul liber a demonstrat că părinții adolescenților, care au „probat” drogurile mult mai rar sunt informați despre faptul unde și cu cine își petrec timpul copiii lor ($\chi^2 = 87,74$; $p < 0,001$). Răspunsul „de regulă nu știu” a fost ales de 2,6 ori mai des de către elevii din grupul de bază (8,9%) decât cei din lotul martor 3,4%; iar răspunsul „uneori” de 2 ori mai frecvent (36,8% contra 18,7%). Părinții adolescenților din lotul martor (41,7%) sunt de 2 ori mai des „întotdeauna la curent” cu ce se ocupă copiii lor în timpul liber decât părinții adolescenților – „gustători” (22,2%). Părinții a 1/3 dintre adolescenți din fiecare grupă „adesea” sunt informați despre faptul cu ce se ocupă copiii lor în timpul liber.

Conform indicatorilor care reflectă fumatul țigărilor, „experimentatorii” îi depășesc pe semenii săi care nu folosesc droguri. A fost pusă în evidență diferența dintre adolescenții care niciodată n-au fumat țigări: 80,8% dintre elevi, și care n-au consumat droguri și cei care au încercat droguri. Din ultimii doar 1/3 nu fumează. Caracteristic este că 1/4 dintre adolescenți (24,5%), care au consumat SPA, folosesc până la 10 țigări pe zi, ceea ce de 6,1 ori depășesc indicatorii grupei martor (4,0%) ($\chi^2 = 329,3$; $p < 0,001$) (tab. 1).

Tabelul 1

Fumatul țigărilor printre elevii din ambele grupe (% dintre elevii chestionați)

	niciodată	1 dată pe săptămână	1 dată pe zi	Nu mai mult de 10 ori pe zi	mai mult de 10 ori pe zi
Lotul de bază	37,7	12,6	13,3	24,5	11,9
Lotul martor	80,8	8,2	5,1	4,0	1,9
χ^2	329,3				
p	****				

**** - $p < 0,001$.

De asemenea „gustătorii” esențial i-au depășit pe semenii săi după parametrii ce se referă la consumul băuturilor alcoolice. În ultimele luni au consumat alcool 94,6% dintre adolescenții din lotul de bază (în lotul martor – 75,7%) ($\chi^2 = 56,85$; $p < 0,001$). Despre cazurile de ebrietate alcoolică pe parcursul vieții au comunicat 80,3% din lotul de bază, 31,4% din ei au avut asemenea episoade „rar” și 35,6% - „uneori”. Printre adolescenții care au încercat substanțe narcotice (13,3%) s-au aflat în stare de ebrietate „adesea” ce e de 12 ori mai mult decât printre cei care nu au consumat droguri (1,1%). În lotul martor s-au aflat în stare de ebrietate 39,3% dintre elevi, dintre care 24,5% au numit asemenea experiență drept una destul de rară ($\chi^2 = 25,52$; $p < 0,001$).

A fost de asemenea efectuată compararea consumului celor mai răspândite băuturi alcoolice (bere, vin, băuturi tari), care a pus în evidență deosebiri veridice după mulți parametri ($p < 0,001$). Au consumat bere și vin în ultimele luni 91,5% ($\chi^2 = 230,5$; $p < 0,001$) și 81,3% ($\chi^2 = 182,0$; $p < 0,001$) dintre elevii primei grupe (în a II-a grupă – 69,9% și 59,0%). Băuturi tari în aceeași perioadă au consumat: votcă – 74,0% dintre elevii care pe parcursul vieții sale au consumat droguri (printre cei care au încercat drogurile – de 2,5 ori mai puțin, 29,4%) ($\chi^2 = 356,5$; $p < 0,001$); coniac – 55,6% dintre elevi (printre cei care nu au încercat droguri – de 2,4 ori mai puțin, 22,8%) ($\chi^2 = 181,5$; $p < 0,001$) (tab. 2).

Conform datelor obținute, locul de frunte printre băuturile consumate îi aparține berei. Numărul de adolescenți care au gustat SPA se modifică în funcție de dozele de alcool consumate. E marcant faptul că în ultimele luni au consumat bere de 6-9 ori 13,7% dintre adolescenții din grupa de bază, ceea ce de 1,9 ori depășește numărul de adolescenți din grupa martor (7,4%); de 10-20 ori – 14,0% dintre elevii din grupa de bază, depășind de 3,1 ori numărul de adolescenți din grupa martor (4,5%). Fiecare al 5-lea adolescent care a încercat drogurile (22,2%) a consumat bere mai mult de 20 ori (în comparație cu datele grupei martor – 5,2%).

Tabelul 2

Consumul băuturilor alcoolice de către elevi în ultimele luni (%)

	bere		vin		rachiu		coniac	
	Lotul de bază	Lotul martor	Lotul de bază	Lotul martor	Lotul de bază	Lotul martor	Lotul de bază	Lotul martor
n-am consumat	8,5	30,1	18,7	41,0	26,0	70,6	44,4	77,2
1-2 ori	21,9	39,9	22,5	34,5	27,6	19,9	26,7	15,6
3-5 ori	19,7	12,9	26,2	12,9	17,8	6,0	11,2	3,4
6-9 ori	13,7	7,4	12,4	6,0	13,6	1,8	5,7	1,4
10-20 ori	14,0	4,5	10,5	2,5	6,7	0,7	6,0	1,3
Mai mult de 20 ori	22,2	5,2	12,7	3,0	8,3	1,0	6,1	1,1
χ^2	230,5		182,0		365,5		181,5	
p	****		****		****		****	

**** - $p < 0,001$.

Pe locul II, după consum, a fost indicat vinul, pe care adolescenții din lotul de bază l-au consumat de 4,2 ori mai des decât elevii din lotul martor ($\chi^2 = 182,0$; $p < 0,001$).

Datorită analizei comparative a datelor ambelor grupe au fost puse în evidență diferențe mari în consumul de votcă și coniac. Astfel, adolescenții – experimenterii au consumat votcă („6-9 ori”) de 7,5 ori mai des decât cei din lotul martor (lotul de bază: 13,6%; lotul martor: 1,8%); „de 10-20 ori” – aproape de 10 ori mai des (lotul de bază: 6,7%; lotul martor: 0,7%); „mai mult decât de 20 ori” – de 8,3 ori (lotul de bază: 8,3%; lotul martor: 1,0%). Consumul coniacului de asemenea este mai răspândit printre adolescenții din lotul de bază: de 6-9 ori l-au consumat 5,7% dintre „gustători” (depășirea indicilor din lotul martor de 4 ori), de 10-20 ori 6,0% dintre adolescenții din lotul de bază (depășirea de 4,6 ori), mai mult de 20 de ori – 6,1% (de 5,5 ori).

Analiza comparativă a datelor după întrebarea despre consumul posibil al alcoolului de către adolescenți, când aceștia vor deveni maturi de asemenea a pus în evidență deosebiri veridice între ambele grupe ($\chi^2 = 25,52$; $p < 0,001$). Pozitiv au răspuns la această întrebare 22,5% dintre elevii chestionați din numărul celor care au consumat droguri spre deosebire de 9,5% dintre semenii lor care nu au consumat SPA (depășire de 2,4 ori). Au negat o atare perspectivă în viața sa viitoare 23,8% dintre adolescenții din grupa celor care au încercat drogurile și 34,1% dintre elevii din lotul martor. Au presupus că posibil în viitor vor utiliza 30,8% dintre adolescenți din lotul de bază și 27,7% din lotul martor nu știau cum să răspundă la această întrebare – 22,9% dintre elevii chestionați din lotul de bază (în lotul martor – 34,7%). De menționat că în total mai puțin de ¼ dintre adolescenții care au încercat drogurile și 1/3 dintre elevii care nu au încercat SPA, consideră inadmisibil consumul de alcool în viața matură.

Analiza comparativă a motivelor posibile de inițiere a utilizării drogurilor a demonstrat că adolescenții care au consumat droguri sunt mai influențați de alți oameni, companii, sub impunerea cărora adesea se efectuează „prima probă” (lotul de bază: 62,2%; lotul martor: 59,3%). S-a pus în evidență depășirea statistic veridică de 1,2 ori în asemenea motive a adolescenților din lotul de bază, cum ar fi tendința de a obține satisfacție (lotul de bază: 45,4%;

lotul martor: 37,2%) ($\chi^2 = 7,52$; $p < 0,01$). Necesitatea în a uita problemele sale e mai pronunțată la lotul de bază (32,4%) comparativ cu lotul martor (29,6%) (tab. 3).

Tabelul 3

Cauzele posibile a inițierii consumului de droguri indicate de respondenți (%)

cauzele	Lotul de bază	Lotul martor	χ^2	<i>p</i>
Influența altor persoane, a companiei	62,2	59,3	0,93	*
Dorința de a primi o plăcere	45,4	37,2	7,52	***
Dorința de a găsi un refugiu de la problemele acumulate, de la neplăceri	32,4	29,6	0,98	*
Dorința de a părea matur	22,2	28,9	5,86	**
Lenevia, plictiseală	10,2	8,5	0,88	*
Incapacitatea de a-și controla comportamentul	13,0	12,1	0,19	*
Sunt impuși	9,5	10,5	0,3	*
Consumarea băuturilor alcoolice	6,7	9,2	1,65	*
Nu cunosc consecințele consumului de droguri	6,0	8,1	1,56	*
Nu știu	4,1	12,0	17,26	****

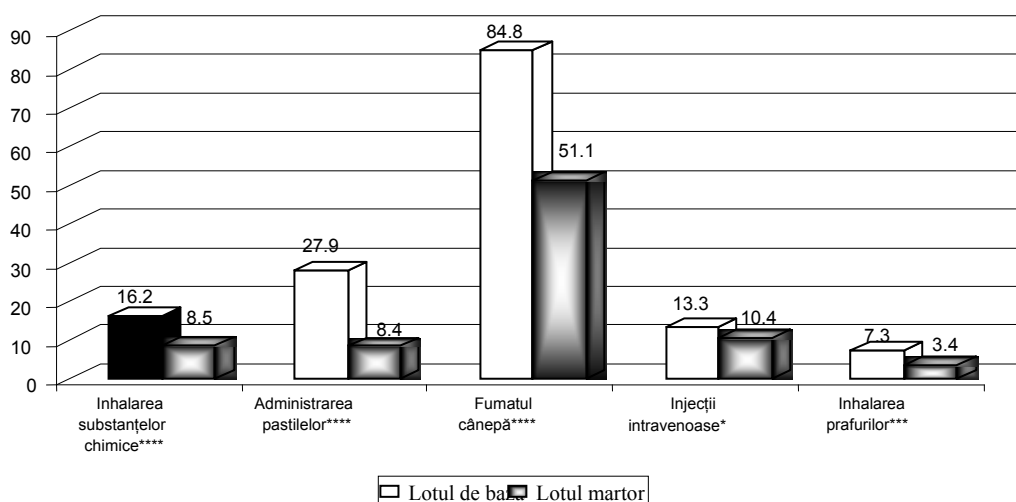
*- $p > 0,05$; ** - $p < 0,05$; *** - $p < 0,01$; **** - $p < 0,001$.

La elevii care au consumat droguri (22,2%) e mai puțin evidentă dorința de a se privi matur (de 1,3 ori) comparativ cu grupa de elevi care nu au consumat SPA (28,9%) ($\chi^2 = 5,86$; $p < 0,05$). Pentru ei, de asemenea, e caracteristică dominarea unor atare motive cum ar fi: lenevia, lipsa de ocupații (lotul de bază: 10,2%; lotul martor: 12,1%). Adolescenții – experimenterii în măsură mai mică indică asemenea motive cum ar fi incapacitatea de a se controla, consumul SPA sub presiune și legătură de utilizare a acestora cu consumul băuturilor alcoolice. De menționat că abiturienții care au încercat droguri de 2,9 ori mai rar au ales răspunsul „mi-i greu să răspund” ($\chi^2 = 17,26$; $p < 0,001$).

Compararea nivelului de informare a elevilor care au consumat cu cei ce nu au consumat substanțe narcotice de asemenea a depistat deosebiri veridice între ambele grupe. Mai mult de jumătate dintre „experimenterii” (56,9%) cunosc acțiunea drogului, modul preparării și de consum a marijuanei (în lotul martor – 18,2%) ($\chi^2 = 218,44$; $p < 0,001$); mai puțin de jumătate (45,4%) – cunosc bine mecanismul de acțiune al cleiului, acetonei și a dizolvanților (în lotul martor – 18,3%) ($\chi^2 = 114,33$; $p < 0,001$). 1/3 dintre „experimenterii” sunt informați despre cocaină – în 35,2% din cazuri (în lotul martor – în 14,3% din cazuri) ($\chi^2 = 80,34$; $p < 0,001$) și hașiș – în 33,6% din cazuri (în lotul martor – în 8,5% din cazuri) ($\chi^2 = 171,14$; $p < 0,001$). Mai puțini de 1/3 dintre adolescenții din lotul de bază au manifestat o bună informare despre asemenea preparate, cum ar fi barbituratele, dimedrolul (30,2%) ($\chi^2 = 126,93$; $p < 0,001$) și extazi (28,6%) ($\chi^2 = 184,51$; $p < 0,001$); heroina au indicat-o 27,6% respondenți din lotul de bază ($\chi^2 = 64,26$; $p < 0,001$).

De menționat că primele locuri după repartizare a nivelului de informare privind diverse preparate în ambele grupe le ocupă unele și aceleași substanțe narcotice. Apoi urmează altă ordine de repartizare. Analiza comparativă a demonstrat că, adolescenții care au încercat droguri indică acele SPA pe care le consumă, iar cunoștințele adolescenților din lotul martor sunt influențate de tradiții și mijloacele informării în masă.

Analiza datelor obținute a pus în evidență faptul că adolescenții – „gustători” mult mai des decât adolescenții neconsumatori de droguri se pomeneau în situațiile când în prezența lor erau utilizate diverse SPA. Predominant este fumatul cânăpei la care au fost prezenți 84,8% dintre elevii din lotul de bază și jumătate dintre adolescenții din lotul martor (51,4%) ($\chi^2 = 122,92$; $p < 0,001$). În prezența a mai mult de ¼ dintre adolescenții din lotul de bază (27,9%) erau folosite pastile care depășesc asemenea indicatori privind lotul martor de 3,3 ori (8,4%) ($\chi^2 = 100,42$; $p < 0,001$) (fig. 4).

* - $p > 0,05$; ** - $p < 0,05$; *** - $p < 0,01$; **** - $p < 0,001$.

Figura 4. Frecvența răspunsurilor la întrebare: „Dacă ați fi nimerit în situația de consum al drogurilor, ce ar fi fost?”(%)

Fiecare al 6-lea elev din lotul de bază (16,2%) a fost prezent la inhalarea preparatelor chimice, ce de 2 ori depășesc indicii grupei martor (8,5%) ($\chi^2 = 18,14$; $p < 0,001$). De asemenea a fost pusă în evidență prevalarea statistic veridică a datelor care demonstrează că adolescenții din lotul de bază de 2,1 ori mai frecvent sunt prezenți la inhalarea prafului (lotul de bază: 7,3%; lotul martor: 3,4%) ($\chi^2 = 6,99$; $p < 0,001$). În linii generale, tabloul răspunsurilor la această întrebare manifestă faptul că adolescenții care au încercat drogurile, mult mai frecvent nimereau în situații când cineva consuma SPA, moment ce putea contribui la formarea unei atitudini obișnuite față de un atare comportament și nivelarea conștientizării pericolului consumului de droguri.

Concluzii

Analiza comparativă a datelor anchetării anonime a elevilor și liceiștilor care au „încercat SPA” și „n-au încercat SPA” a demonstrat că:

- după indicatorii care reflectă fumatul țigărilor, „experimentatorii” îi depășesc pe semenii săi care nu folosesc drogurile;
- în ultimele luni alcool au consumat 94,6% dintre adolescenții din lotul de bază și 75,7% din lotul martor, despre cazurile de ebrietate alcoolică pe parcursul vieții au relatat 80,3% dintre elevii chestionați din lotul de bază, iar 1/3 dintre adolescenți au avut asemenea episoade „rar” și „uneori”;
- printre adolescenții care n-au încercat drogurile, pe măsura creșterii consumului de alcool se reduce esențial raportul procentual al adolescenților care consumă băuturi spirtoase;
- pozitiv au răspuns la întrebarea despre posibilul consum al alcoolului când vor fi maturi de 2,4 ori mai mulți elevi care au încercat SPA;
- aproape ¼ dintre adolescenții care au încercat droguri și 1/3 dintre elevii care nu au făcut această încercare consideră inadmisibil consumul alcoolului în viața matură;
- adolescenții care au încercat drogurile sunt mai influențați de alți oameni sub presiunea cărora adesea și se efectuează „prima probă”;
- la adolescenții din lotul de bază statistic veridic predomină asemenea motive de consum al SPA, cum ar fi tendința de a obține satisfacție, necesitatea de a uita de problemele sale; aceștia sunt mai puțin ocupați cu treburi, sunt mai lenoși;
- „prima probă” de SPA revine vârstei de 13-15 ani;

• pe măsura diminuării gradului de seriozitate a problemei narcotismului cota de răspunsuri ale adolescenților-experimentatori devine predominantă.

Bibliografie

1. Andersson B., Hibell B., Beck Fr., Choquet M., Kokkevi A., Fotiou A., Molinaro S., Nociar A., Sieroslowski J. and Trapencieris M. Alcohol and Drug Use Among European 17–18 Year Old Students Data from the ESPAD Project. // Swedish Council for Information on Alcohol and Other Drugs (CAN), The Pompidou Group at the Council of Europe and the authors Sweden, Stockholm, 2007, 156 p.
2. Oprea V., Coșciug I., Mariana Perju. Aspecte clinico-evolutive ale drogodependențelor în perioada adolescenței. // Congresul de psihiatrie cu participare internațională „Actualități în psihiatrie”. Chișinău, 2004, p. 210-213.
3. Revenco M., V.Oprea, T. Prigoda, S. Condration, I.Coșciug. The primary use of the psychoactive substances among the adolescents in the Republic of Moldova. // 9th Congress for Bridging Eastern and Western Psychiatry. Iasi, România, 9-12 June 2006, p.11.
4. Revenco M., Deliv I. Profilaxia narcomaniei la copii și adolescenți. (elaborare metodică). Chișinău, Centrul Editorial-Poligrafic Medicina, 2008, 92 p.
5. Vasiliev T., Stoiev I. Narcomania: Situația medico-socială și juridică în Republica Moldova. Ch.: Pontos. 2001 (F.E.-P. „Tipogr. Centrală”). – 400 p.
6. Вышинский К.В. Изучение распространенности психоактивных веществ на примере г. Москвы. Автореферат канд. Дисс. М. 1999. 26 с.
7. Карпец А.В. Злоупотребление психоактивными веществами в крупном промышленном городе Южного Урала (клинико-эпидемиологическое исследование). Автореферат канд. Дисс. М. 1999. 26 с.
8. Койкова И.А., Колесников В.В., Кошкина Е.А. Распространенность потребления наркотических веществ среди подростков в Краснодарском Крае. // Вопросы наркологии. 2000, №3, 61 - 64.
9. Корчагина Г.А. Оценка ситуации со злоупотреблением наркотиками и модель региональной профилактической программы (на примере Санкт-Петербурга). Дисс. канд. мед. наук. 1995 г. 252 с.
10. Кошкина Е., Киржанова В. и соавт. Комплексная оценка употребления ПАВ молодежью в Юго-Восточном округе Москвы. // М., 2004. 34 с.
11. Кошкина Е.А., Киржанова В.В., Ружников Ю.Н., Богданов С.И., Карпец В.В. Современные эпидемиологические методы мониторинга распространенности употребления наркотиков. М. «Радуга». 2005. 245 с.
12. Менделевич В.Д. Руководство по аддиктологии. // СПб.: Речь, 2007. 768 с.
13. Молодёжь и наркотики (социология наркотизма). // Под ред. В.А. Соболева и И.П. Рущенко. Харьков: „Торсинг”, 2000, 432 с.
14. Пелипас В.Е., Рыбакова Л.Н., Цетлин М.Г. Проблемные ситуации в сфере профилактики злоупотребления психоактивными веществами среди детей и подростков. (Сообщение 4). // Вопросы наркологии. 2001. №2. с. 47-58.

TENTATIVE AUTOLITICE ÎN DEPRESIILE REFRACTARE

Ghenadie Cărăușu, Alina Bacalu

Catedra Psihiatrie, Narcologie și Psihologie Medicală USMF „Nicolae Testemițanu”

Summary

The auto-destructive attempts in the refractory depressions

This study had the aim to evaluate the causes and risk factors of the auto-aggressive (auto-destructive) behavior in resistant depressions. It was stable that the patients had the